

Södertörns högskola | Institutionen för kultur och lärande
Kandidatuppsats 30 hp | Medie- och kommunikationsvetenskap C |
höstterminen 2014

När orden inte räcker till

– en kvalitativ intervjustudie om barns
användning av mobilspråket emoji.

Av: Ingrid Berg
Handledare: Per Ståhlberg

ABSTRACT

Uppsatsens titel: När orden inte räcker till – en kvalitativ intervjustudie om barns användning av mobilspråket emoji

The essays titel: In lack of words – a qualitative interview study about kids usage of the mobile language emoji.

Termin: HT 2014

Författare: Ingrid Berg

Handledare: Per Ståhlberg

Emoji är bildspråk som går att ladda ner som tangentbord till de flesta smarta telefoner. Vokabulären erbjuder allt från människor, blommor och djur men har uppmärksammats för att innehålla homogena samt stereotypa gestaltningar av både kön och etnicitet. Funktionerna för, och reflektionerna kring emoji är utforskade och denna studie aspirerar att ligga till grund för fortsatt forskning kring hur tanke- och användningsmönstren ser ut hos användaren av emoji. Till studien genomfördes tre fokusgruppintervjuer med tretton barn i tolvårsåldern där de tillsammans diskuterade funktionerna med emoji och dess utseende. Studien analyserar på vilket sätt som barnen förstår vad de olika bilderna betyder utifrån Pierce teckenlära om ikoner, symboler och index. Resultatet visar att emojis många gånger både är ikoner och symboler och att dess betydelse på så sätt varierar beroende på vilken kontext eller vem som skickat dem. Utifrån Sapir – Whorf hypotesen diskuterar studien om de stereotypa gestaltningarna i emojis vokabulär kan tänkas påverka hur barnen ser på sin verklighet. Det verkar som om de tillfrågade barnen kan se bortom de typiska gestaltningarna av kön inom emoji och menar att de inte avbildar samhället så som det ser ut. Samtidigt verkar emoji kunna signalera maskulinitet och feminitet genom yttre attribut så som färgen rosa. Resultatet visar att för barnen i studien är emoji synonymt med ett känslouttryck och att de många gånger känner sig oförmögna att uttrycka sig i traditionellt skriftspråk. Användningsområdena och reflektionerna varierade naturligtvis utifrån individ men studien poängterar vikten av att belysa emoji som ett samtida och troligen framtida kommunikativt medel.

Nyckelord: emoji, emoticon, fokusgruppintervju, smiley, barn, mobilspråk

Innehållsförteckning

1.INLEDNING.....	4
2.BAKGRUND.....	6
2.1.Emoji.....	6
2.2.Samhällets reaktioner	6
3.TIDIGARE FORSKNING.....	8
4.SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR.....	11
4.1.Disposition	11
5.TEORETISKT RAMVERK.....	12
5.1.Semiotik: ikon, symbol och index.....	12
5.2.Lingvistik: Sapir – Whorf hypotesen.....	13
5.3.Representationsteori: stereotypifiering	14
5.4.Sammanfattning av teorierna och deras plats i studien	15
6.METOD OCH MATERIAL.....	17
6.1.Metodval.....	17
6.2.Urval och förberedelser.....	17
6.3.Genomförandet.....	19
6.4.Etiska överväganden.....	20
6.5.Studiens begränsningar.....	20
7.RESULTATREDOVISNING OCH ANALYS.....	22
7.1.Beteckning av informanterna.....	22
7.2.Hur använder sig barnen av emoji och vilken funktion fyller de i deras vardagliga kommunikation?.....	23
7.3.Oskrivna regler: vem skickar vad till vem, och varför?.....	24
7.4.Emojis många betydelser.....	28
7.5.Varför ser de ut som de gör?.....	30
7.6.Etnicitet.....	33
8.SAMMANFATTANDE SLUTDISKUSSION	37
8.1.Slutdiskussion.....	38
8.2.Förslag på fortsatt forskning.....	40
9.KÄLLFÖRTECKNING.....	41
9.1.Tryckta källor.....	41
10.BILAGA.....	43
10.1. Intervjuguide.....	43

1. INLEDNING

Läs- och skrivkunskapen bland unga i Sverige har aldrig varit så låg som den är idag. Alarmerande undersökningar visar att barn idag har svårare att förstå mer komplicerad text, en tendens som ökat det senaste decenniet. Många menar att det är barnens allt mer digitala kommunikation och datoranvändning som är anledningen till denna utveckling (Björling 2012).

Idag äger nästan 100 procent av Sveriges tolvåringar en egen smart telefon, och enligt Statens medieråd används den främst åt att kommunicera via tal eller skrift med sina närstående (Statens medieråd 2013). Borde inte detta utveckla barns förmåga att skriva?

Sedan fyra år tillbaka kan svenska barn använda sig av det japanska mobilspråket emoji när de kommunicerar med varandra via sina smarta telefoner. Emojin är sprungen ur smileyn :) men är mer detaljerade bilder av allt från människoliknande symboler till maträtter, blommor och fordon. Tangentbordet går att ladda ned till nästintill alla smarta telefoner och det går att anta att emoji mottagits med öppna armar av den yngre generationen i samhället.

Bild 1: Vokabulären i emoji

Lite forskning finns ännu om hur emoji, eller smileys för den delen, påverkar människans kommunikation och vilken funktion de fyller för oss. Om barn idag inte lika förmögna med att skriva med de klassiska verktygen som bokstäver, kan emoji då ses som ett komplement för detta? Kritiska

röster har höjts mot att emojis som är mänskligt utformade är stereotyp avbildade och att de saknar en etnisk mångfald vilket kan påverka dess användare negativt.

Denna studie aspirerar att undersöka just hur barn använder sig av emoji och vilken betydelse det fyller för dem. Utifrån nämnda kritik kring de homogena representationerna i emoji vill studien även undersöka om detta är någonting som barn överhuvudtaget reflekterar över. Studien kommer specifikt att undersöka hur tanke- och användningsmönstren ser ut hos tretton barn som vuxit upp i tid med mobiltelefon och kommunikationsformer där de klassiska bokstäverna kanske inte alltid står i centrum.

2. BAKGRUND

2.1. Emoji

1982 användes den första smileyn i textbaserat e-språk. Emoticonen :), som den kom att kallas, utvecklades på universitetet Carnegie Mellon i USA av Scott Fahlman, professor i datorkunskap. Emoticonen användes inom den interna kommunikationen på universitetet, studenter och professorer emellan, men kom att sprida sig långt utanför den kontexten och för alltid förändra samtidens digitala kommunikation (Carnie Mellon Univeristy 2014). 1998, nästan ett decennium senare utvecklades emoji, en uppdaterad version av emoticonen, och vad denna uppsats kommer att handla om (Lebduska 2014, s.1).

Emoji utvecklades i kommersiellt syfte hos den japanska mobiloperatören DoCoMo av Shigetaka Kurita för att öka försäljningen hos den yngre befolkningen i landet. Formgivningen är inspirerad av mangafigurer som är populärt bland just unga i Japan. DoCoMo skapade 176 emojis som passade för smskonversation, men för att en emoji skulle se likadana ut då de skickades som då de togs emot krävdes att båda parterna tillhörde samma kommunikativa nätverk. Runt 2006 hittade tre nätverk i Japan ett form av konsensus som tillät användarna till de olika operatörerna att skicka och ta emot samma emojis mellan varandra. 2006 insåg även Google och Apple möjligheten med emoji, och hur de kunde öppna för en bredare internationell marknad. I och med detta togs emoji med i Unicodesystemet, det universella kodsystemet vilket säkrar att den emoji som tas emot ser ut på samma sätt som då den skickades. År 2012 fanns det 722 emoji standardiserade hos Unicode (Lebduska 2014, s.2, Marsden 2013, Brownlee 2014) och idag går emoji att ladda ner i likartade versioner som ett ”tangentbord” till de flesta smarta telefoner världen över.

2.2. Samhällets reaktioner

Emoji innehåller idag bildord med allt från djur, fordon och maträtter. Vad som är uppseendeväckande i det annars väldigt ”ordrika” språket, är att det enbart finns en svart emoji. Den förställer en man som bär turban. Den etniska homogeniteten i emoji har uppmärksammat och skapat en massiv kritik världen över

där bland annat popstjärnan Miley Cyrus uppmanade hennes twitter-följare att dela hennes post om “(...)you think there needs to be an #emojietnicityupdate” vilket resulterade i att Apple gick ut i medierna och lovade att det ska komma en ny mer heterogen upplaga av emoji (Burke & Wagner 2014). Det var först år 2012 som samkönade kärleksemojis infördes till tangentbordet.

Bild 3: Vita händer i olika gester

Bild 4: Svart man med turban

Bild 2: Män som håller hand, kvinnor som håller hand

Det finns få forskningsstudier genomförda om emoji, men med det sagt har fenomenet inte undgått att diskuteras i medier världen över. Ett axplock av alla de artiklar och krönikor som publicerats i bland annat amerikanska, engelska och svenska tidningar har berört just den etniska homogeniteten men många gånger även hur det har förändrat vårt sätt att kommunicera. Hanna Goldfield skriver i en krönika på *The New Yorker* att trots dess politiska inkorrekthet och att hon saknar en mängd symboler har emoji gjort det roligare och enklare för henne att smsa. Hon ”heart emoji” (Goldfield 2012). Svenska *Nöjesguiden* skriver i år (2014) om ”(h)ur emoji tog över världen – eller i alla fall vårt sätt att kommunicera” (Poli 2014) och på *The Independent* i Storbritannien skriver Rhodri Marsden att emoji möjliggör nya och mer kreativa uttryckssätt som passar in i dagens kommunikation (Marsden 2013). Vilket kanske förklarar varför Fred Beneson 2009 översatte hela den litterära klassikern *Moby Dick* till emoji med titeln ”*Emoji Dick*” (Popovich 2013). Med detta sagt går att anta att emoji är ett språk att räkna med i framtiden men att dess påverkan och användare ännu inte helt är klargjord.

Bild 5: Kvinnor i rosa kläder som utför olika sysslor

3. TIDIGARE FORSKNING

Vi kan konstatera från ovanstående stycken att mobiltelefonanvändandet bland unga idag är enormt utbrett. Metaforiskt kan en säga att unga idag nästan föds med en mobiltelefon i sin hand. Om detta finns det gott om studier – se exempelvis Turkle, Forsman och Livingstone för vidare läsning – men lite forskning finns ännu kring hur barn och unga kommunicerar med hjälp av just emoji (Turkle 2006, Forsman 2014, Livingstone 2009). Detta ännu föga utforskade fenomen härstammar från emoticonen, mer känt som smileyn, och forskningen kring det, är vad detta kapitel främst kommer att beröra.

Lisa Lebduska, professor i engelska, står för en del av den mycket begränsade forskningen på ämnet emoji. Hon kartlägger emojis härkomst, diskuterar dess mening, användningsområden och ser även framtida potentiella användningsområden. Hon argumenterar för att emoji i vissa avseenden kan förtydliga och effektivisera medierad kommunikation, där de alfabetiska språken inte är tydliga nog. Samtidigt är emoji, likt vilket annat språk som helst, bunden till sin kultur och kontext för att kunna bli förstådda på rätt sätt (Lebduska 2014, s.1). Lebduska menar att emoji uppehåller en ”både och” - position. Det kan klargöra och förtydliga kommunikation, men kan också skapa missförstånd. Emoji är *inte* ord utan tolkas olika beroende från person och Lebduska konstaterar att ”as ever, context is king” (Lebduska 2014, s.5).

Lebduska poängterar vikten av att betrakta emoji som en del av utvecklingen i samhället och skriver:

“(j)ust as the practice of language in Western civilization, as served by speech and memory, was altered by the invention of an alphabet and later its encoding in book through monotype, so must it be altered again as a result of the invention of visual tools” (Lebduska 2014, s.9).

Hon menar alltså att språket i tal och minne påverkas av de medier som anses viktiga i varje epok och att dagens ledande uttryckssätt är det visuella.

Linda Paulssons har undersökt emoticoners varierande betydelser i kandidatuppsatsen ”Att använda och förstå smileys :-)”. Via en enkätundersökning, undersöker Paulsson om emojiens föregångare emoticoner

fyller en språklig funktion och om det finns uttalade regler för hur de ska tolkas och användas (Paulsson 2012, s.2).

Hon kommer fram till att emoticoner hjälper till att poängtera känslan i ett meddelande. Trots detta, visade även hennes resultat, att det ofta uppstår missförstånd när en använder sig av smileys (Paulsson 2012, s.11f). Vad gäller tolkningen av emoticonerna varierar det nämligen kraftigt om det finns en vedertagen tolkning. Vanliga smileys, så som en glad eller ledsen :) :(, tolkades enligt hennes undersökning näst intill jämt på samma sätt. Vad gäller lite mer annorlunda smileys, så som exempelvis en eventuellt förvirrad :S, fanns det varierade tolkningar.

Mycket av den tidigare forskning som finns om emoticoner berör om de påverkar den slutgiltiga tolkningen av exempelvis ett meddelande. Walther & D'Addario beskriver emoticoner som grafiska representationer av ansiktsuttryck, som används dagligen av många människor i sin skriftbaserade digitala kommunikation. De har gjort ett experiment med tre välkända emoticoner och dess påverkan på ett meddelande. På det stora hela visar resultatet av deras studie att i tolkningen av ett skriftligt meddelande, så som sms eller email, väger texten betydligt tyngre än emoticonen (Walther & D'Addario 2001, s.342).

Deras studie visade dock att en ledsen emoticon :(hade förmågan att förändra tolkningen av ett annars övergripande positivt meddelande så att läsning blev mer negativ. Om en däremot adderar en glad emoticon :) till ett negativt meddelande, fann de inte samma resultat, utan tolkningen förblev negativ. Trots denna analys menar de att texten generellt sett väger tyngre än emoticonen. En annan studie visar att både negativa och positiva emoticoner har förmågan att stärka intensiteten av ett meddelande. Att genom en leende emoticon förstärks tolkningen av ett positivt meddelande ytterligare (Derks mfl. 2008, s.386). Båda studierna konstaterar fortfarande att emoticoner trots allt inte väger över texten, i hur läsaren tolkar ett meddelande (Derks mfl. 2008, Walther & D'Addario 2001).

En annan observation ur Walther och D'Addarios studie är att funktionen för emoticoner verkar fylla samma funktion som livligt kroppsspråk fyller för en talare. Det vill säga, mer som ett hjälpmedel för talaren att hålla fokus än vad det hjälper den som lyssnar att förstå. Emoticoner underlättar kommunikationen för den som skriver (Walther & D'Addario 2001, s.342f).

Jaram Park, Clay Fink, Vladimit Barash och Meeyoung Cha har även de undersökt vilken funktion emoticoner fyller för användaren. De har gjort en kvalitativt undersökning på användandet av emoticoner i twitterflöden från runt 54 miljoner användare under tre år för att se om det finns någon skillnad i hur människor från olika kulturer använder sig av smileys. Med sin studie kommer de likt Lebduska fram till att emoticoner inte begränsar språk, men att användandet beror på sändarens identitet, samt vilken socioekonomisk bakgrund den har. Ansiktsuttryck säger ibland mer än ord och är en viktig aspekt i människans förståelse av muntlig kommunikation. I textbaserad kommunikation, så som i ett sms eller i ett twittermeddelande, går det inte att läsa av sändarens ansiktsuttryck eller dess kroppsspråk. Smileys, emoji eller i detta fall emoticoner kan på så sätt ersätta detta. De menar att emoticoner hjälper människan att nyansera sitt skriftspråk. Detta för att den ursprungliga intentionen med texten ska tas emot med samma känsla och missförstånd ska undvikas (Park mfl. 2013).

Många av de studier som finns om emoji och emoticoner ställer sig frågor kring vilken funktion och mening symbolerna fyller för dess användare. Forskningen som presenterats ovan undersöker hur emoji påverkas av vilken kontext som de är skickade i, och vem som är avsändaren. Studierna konstaterar att användarnas kontext och kulturella tillhörighet påverkar tolkningen, men också att den text som förekommer i samma meddelande som symbolen väger tyngre än symbolen själv. Studier visar att visuella ord, så som emoji och emoticoner påverkar skriftliga meddelanden, men till vilken grad och specifikt hur, varierar. Lebduska framhåller möjligheterna med digital symbolanvändning, medan andra studier lyfter fram riskerna.

Denna studie bygger vidare på den forskning som är presenterad ovan. De har främst undersökt emoticonens funktion och användningsområden, men då det finns stora likheter går det även att applicera på emoji. Utifrån ovanstående presenterade studier kan det konstateras att det inte finns så mycket kvalitativ forskning kring det faktiska användandet av emoji och emoticoner utan snarare mer statistiska undersökning. Detta förstärker ytterligare att det är av stor vikt att faktiskt fråga hur de verkliga användarna tycker och tänker om mobilspråket emoji.

4. SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNINGAR

Fler och fler människor använder sig idag av emoji i sin digitala kommunikation. Än så länge är forskningen begränsad över hur detta användandet går till, och vilken funktion det fyller för oss. Desto fler åsikter finns det om emojis gestaltning av både etnicitet och kön. Denna studie vill undersöka närmare hur barn använder sig av de olika figurerna i emoji, och hur de reflekterar kring dem. Eftersom att mobilanvändandet i Sverige sjunker i åldrarna för varje år, kan en anta att samma tendenser följer för användandet av emoji. Syftet med denna studie är att genom en kvalitativ intervjustudie undersöka hur barn i dagens medieklimat kommunicerar med varandra genom det nya kommunikationsverktyget emoji. Studien önskar att kartlägga några av de tankar och funktioner som finns rörande emoji och utifrån det teoretiska ramverket se vilka paralleller som kan tänkas dras. Detta för att öppna upp för fortsatta studier rörande emojis plats i samtidens kommunikation. Frågorna som studien ämnar att besvara lyder:

1. Hur resonerar barnen i undersökningen om sitt användande av emoji i digital kommunikation?
2. Vilken funktion fyller emoji för barnen?
3. Reflekterar de tillfrågade barnen över representation och gestaltning av kön och etnicitet i emoji?

4.1. Disposition

Uppsatsen inleds med de teorier som studien använder sig av under rubriken Teorianknytning. Vidare presenteras den metod som har använts vid genomförandet av studien. Efter metodavsnittet presenteras resultatet av det insamlade materialet tillsammans med teoretiska tolkningar. I det sista kapitlet presenteras en sammanfattning av resultatet och de tre forskningsfrågorna besvaras för att avslutningsvis diskutera ytterligare tolkningar och förslag på fortsatt forskning.

5. TEORETISKT RAMVERK

Denna studie undersöker hur barn använder sig av och reflekterar över mobilspråket emoji. I undersökningen ses emoji som ett språk. I detta kapitel kommer tre olika teorier som tillsammans med resultatet ligger till grund för analysen hur detta språk fungerar för barnen. Studien kommer i analysen att titta på empirin genom nedan presenterade teorier.

5.1. Semiotik: ikon, symbol och index

Genom att titta på emoji ur ett semiotiskt perspektiv kan undersökningen analysera *hur* barn förstår språket och kan på så sätt undersöka vad som är kollektiva respektive individuella tolkningar. Semiotiken analyserar *hur* saker och ting gör sig förstått.

Meddelanden, bilder och ord betyder inte samma sak för varje enskild person. Vissa av de ting som finns runt om i samhällen är bestämda att ha en viss betydelse, men i en annan kontext, i ett annat samhälle betyder de inte samma sak (Gillespie & Toynbee 2006, s.10). Charles S. Peirce delar upp världen i tre typer av 'tecken': symbol, ikon och index. Vilken typ av tecken ett ting är beror på relationen mellan tecknet och hur det gör sig förstådd (Gillespie & Toynbee 2006, s.30).

Det finns ingen given betydelse för ett ord, utan det är någonting som är kulturellt betingat och som en lär sig genom att vara en del av ett specifikt samhälle. Pekfingret och långfingret format som ett "V" är i de flesta kulturer ett tecken för fred eller vinst, men i Storbritannien kan samma tecken uppfattas som kränkande. Hund betyder hund på svenska och tyska, men har i själva verket ingenting med en hund att göra, utan är någonting som är bestämt sedan en lång tid tillbaka. Ord menar Peirce är symboler. Symboler är alltså någonting som vi måste lära oss för att förstå dess betydelse (Gillespie & Toynbee 2006, s.30).

Ikoner påminner däremot om vad de står för. De är alltså realistiska bilder av verkligheten. Det kan vara fotografier, statyer eller exempelvis en plastleksak som föreställer en hund. En kan förstå att det är en hund, eftersom det ser ut som en (Gillespie & Toynbee 2006, s.30). Slutligen ser Peirce även att vissa

saker är tecknet index. Ett index förstår vi vad det är då det lämnar spår efter sitt tecken. Om du ser någon som andas utomhus och lämnar rök efter sig förstår vi att det är kallt ute, eller att personen i fråga röker (Gillespie & Toynbee 2006, s.30).

Pierce diskuterar även om ett ting exempelvis kan vara både en ikon och ett index. Eller en ikon och en symbol. Ett fotografi är vid första anblick en tydlig ikon, det påminner om vad den betyder. Vissa menar dock att det även kan vara ett index. Alltså att ett fotografi skvallrar om dess betydelsen, om vad den föreställer. Fotografiet är ju inte vad det förestället. Utan en avbild och indikerar dess avbild.

Emoji är ett språk bestående av tecknade bilder på allt från en gaffel till en dansande kvinna. Utifrån Pierce teckenlära vill denna studie titta på *hur* de tillfrågade barnen förstår de olika bilderna i emoji.

5.2. Lingvistik: Sapir – Whorf hypotesen

Om emoji är ett språk, hur påverkar det i sådana fall sin användare? Med denna lingvistiska hypotes ges ett perspektiv på hur emoji eventuellt kan påverka de tillfrågade barnens världsbild och beteendemönster.

Sapir - Whorf hypotesen är uppkallad efter Edward Sapir och Benjamin Lee Whorf. De menar att det finns en relationen mellan lingvistik och individers världsbild (Hussein 2012, s.642ff). I och med att det är genom talet och därav språket som vi uttrycker oss, måste människors världsbild skiljas åt beroende på vilket språk en talar. De menar att:

“(t)he background linguistic system (in other words, the grammar) of each language is not merely a reproducing instrument for voicing ideas but rather is itself the shaper of ideas, the program and guide for the individual's mental activity, for his (/her) analysis of impressions, for his (/her) synthesis of his (/her) mental stock in trade” (Hussein 2012, s.643).

Individers idéer är alltså inte en individuell process, utan formas utefter lingvistiken i ens modersmål. Därav varierar människors tankar, idéer, verklighetsuppfattningar, i stort eller smått, beroende på vilket språk en talar och tänker på. Eller som Whorf själv uttrycker det ”we dissent nature along lines laid down by our native language” (Hussein 2012, s.643).

Fortsättningsvis menar Whorf att individer upplever bara sådant som ens modersmåls lingvistik tillåter dig att göra. De språk, de definitioner som finns i ens modersmål, påverkar hur en ser, tänker och handlar i verkligheten. Alltså, “(y)our language controls your world – view”. Människor som talar olika språk kommer alltså ha olikartade världsuppfattningar. Detta påverkar beteendemönster och hur människan tittar på sin omgivning (Hussein 2012, s.643f).

Med Sapir - Whorf hypotesen menas sammanfattningsvis att språket styr hur vi tänker, känner, handlar, beskriver och upplever verkligheten runt omkring oss. Vissa språk gör det möjligt att tala om ett ting, medan andra inte gör det. Oavsett om myten om eskimåernas tiotal ord för snö är sann eller ej, beskriver det snarare vad som menas med Sapir - Whorf hypotesen. Även om ingen människa har emoji som modersmål är det ett språk som massvis med människor använder sig av dagligen. Utifrån den bristande mångfalden av etnicitet och olikartade gestaltningar av kön i emoji kommer Sapir - Whorf hypotesen användas för att diskutera hur detta kan tänkas påverka dess användares världsbild.

5.3. Representationsteori: stereotypifiering

Emoji är ett nytt språk som allt fler människor använder sig av och som utifrån Sapir - Whorf hypotesen dessutom påverkar större ting, så som hur en ser på sin omgivning. Då emoji är ett visuellt språk följer två teorier om hur bilder påverkar maktförhållanden och hierarkier i samhället under stycket som i denna uppsats kallas för representationsteori.

Det är inte bara språket som påverkar hur människan ser på sin verklighet. Även hur människan framställs i medier spelar in i hur en individ ser på sig själv och på andra. Stereotypifiering i bild handlar om att reducera någon eller något till dess yttre attribut och hur människor avbildas skvallrar många gånger om samhällets normer och preferenser (Hall 1997, s.257f). Repeteras en specifik bild tillräckligt många gånger kan ”relationer mellan grupper av olika kön, klass och etnicitet” kännas naturliga (Hirdman 2008, s.14).

Skillnaden mellan att typifiera (typing) och stereotypifiera (stereotyping) ett ting eller en människa menar Richard Dyer är att den första är nödvändigt för att en ska kunna förstå världen medan den andra

har förmågan att exkludera människor från olika sammanhang. Människan typifierar alla människor "(...)to the membership of different groups, according to class, gender, age group, nationality, 'race', linguistic group, sexual preference and so on" (Hall 1997, s.257). Att typifiera någon eller något är nödvändigt för att en ska förstå världen och för att mening ska kunna skapas. Det handlar dels om ovannämnda människoklassifikationer, men även om så banala saker som att vi förstår att en plankor med tillhörande ben är ett bord, eftersom det är kulturellt typifierat som det (Hall 1997, s.257f).

Stereotyper skapas ofta utav människor som är signifikant annorlunda från den rådande normen i samhället och reduceras inom medielandskapet ofta till ett utanförskap, ett "dom". Genom representation och stereotypa representationer delas saker och människor in kring vad som är normalt och onormalt, och eller oacceptabelt. Detta leder i sin tur till att vissa människor inkluderas eller exkluderas från att tillhöra det som anses normalt i ett samhälle (Hall 1997, s.257f).

Edward Said har genom studier analyserat hur och varför svarta porträtteras som de gör i dagens medier. Han menar att porträtteringen ofta ser ut som den gör för att rättfärdiga och behålla en viss maktstruktur i samhällen. Han talar om orientalism, hur det som är signifikant annorlunda från den vita normen exotifieras i visuella representationer och på så sätt distanserar svarta från vita. Att avbilda svarta är "(h)ow (...) Orientalism transmit or reproduce itself from one epoch to another". Said menar, fortsättningsvis, att orientalismen och orienten är en av de mest inrotade och återkommande beskrivningen av någon svart och därmed definieras ett "vi", som vita i västvärlden (Said 2009, s.122).

Till denna studien kommer begrepp som stereotyp och exotifiering att användas för att undersöka hur detta verkar inom emoji.

5.4. Sammanfattning av teorierna och deras plats i studien

Emoji är i denna uppsats ett visuellt språk, i samma kategori som vilket annat lingvistiskt system som helst. Av denna anledning har en teori och hypotes presenterats som på olika sätt hjälper till att tolka det som just detta. Pierce menar att världen består av tre typer av tecken: symbol, ikon och index, där relationen mellan tecknet och dess betydelse är den avgörande faktorn. Denna teori är intressant för att förstå hur barnen i undersökningen förstår och använder sig av språket emoji. Sapir - Whorf hypotesen teoretiserar hur relationen mellan språk och världsbild ter sig och är relevant utifrån emojis homogena

gestaltningar av kön och etnicitet.

Oavsett om det handlar om bild eller text, eller hur vi talar påverkar det hur vi ser på andra och oss själva. Vår världsuppfattning påverkas utifrån dessa teorier kring vårt vokabulär och vår omgivnings mediala representationer. Hur kan då emoji påverka de tillfrågade barnen i hur de tänker och uppfattar sin omgivning. Studien aspirerar inte att få något givet och enat svar kring detta, men önskar att höra de tillfrågade barnen. Semiotiken, lingvistik och representationsanalysen kommer på så sätt ligga till grund för undersökandet av de tillfrågade barnens reflektioner kring användandet och funktionerna för emoji.

6. METOD OCH MATERIAL

I detta kapitel presenteras vad, hur och varför studien har undersökt det som den har gjort.

Urvalsprocessen och förberedelserna inför intervjuerna kommer att beskrivas och en diskussion kring etiska överväganden med metoden och de informanterna som ställde upp kommer att föras. Kapitlet avslutas med att presentera studiens begränsningar.

6.1. Metodval

Denna studie undersöker hur tretton barn använder sig av, och reflekterar över emoji. Tre kvalitativa fokusgruppintervjuer har genomförts då det är en metod som lämpar sig väl vid undersökning av individers egna världsuppfattning (Kvale 2013, s.17). Det är också en metod som passar på studier av nyare fenomen, så som emoji. Detta eftersom de kan kartlägga åsikter och beteendemönster, i ett första stadium, som sedermera kan ligga till grund för fortsatt djupare forskning inom samma ämnesområde. ”Fenomenet” emoji har i skrivande stund (2014) existerat i västerländska samhällen i fyra år men få studier om det har ännu genomförts. Därmed aspirerar denna studie att visa på olika uppfattningar, tankar och reflektioner, som i förlängningen kan ligga till grund till fortsatt forskning (Kvale 2013, s.166). Teorianknytningen används för att konkretisera resultatet av intervjuerna.

En fokusgrupp består enligt Steinar Kvale ofta av sex till tio personer, där denna studies var något mindre med tre till fem i vardera grupp. Tanken med fokusgruppintervjuer är att många åsikter och tankar ska komma till tals. Det finns alltså ingen strävan mot att nå ett konsensus informanterna emellan, utan istället att de ska diskutera likheter och skillnader med varandra. Målet med en generell fokusgruppintervju, och vad som genomsyrade ändamålet för även denna studie är att ”föra fram olika åsikter och tankegångar i en fråga” (Kvale 2013, s.166).

6.2. Urval och förberedelser

Till studien intervjuades 13 barn i åldern 11-12 år på två olika skolor i Sverige, vid tre olika gruppintervjuer. Totalt deltog nio tjejer och fyra killar. En intervju ägde rum på en skola i en närförort

till Stockholm och två intervjuer genomfördes på en skola i närförort till Göteborg.

Båda skolorna är kommunala högstadieskolor belägna i förorter till Stockholm respektive Göteborg. Skolorna är belägna i ”villaförorter” där dess invånare antagligen skulle räknas in under samhällsklassen medelklass, övermedelklass. Då detta är en kvalitativ studie bland de första inom detta forskningsfält har inte fokus legat på att få urvalet representativt för åldergruppen. Att grupperna är homogena och barnen kommer från liknande förhållanden har på så sätt inte spelat in i urvalsprocessen.

Den första intervjun bestod av fyra tjejer och en kille. De gick i tre olika klasser och kände inte varandra jättebra. Den andra intervjun bestod av tre killar från samma klass som var nära vänner. Den tredje intervjun bestod av fem tjejer som gick i samma klass, där vissa kände varandra bättre än andra. Det var klassföreståndaren till respektive klass som valde ut de elever som ville medverka och som fått godkännande från målsman. Totalt genomfördes tre intervjuer som varade i cirka 30 minuter vardera. Alla de tillfrågade ägde en egen smart telefon och använde sig mycket, om än i varierande grad, av emoji i sin dagliga kommunikation med vänner och familjemedlemmar.

Från början var tanken att göra en intervju på en innerstadsskola i Stockholm, respektive en i en närförort. Detta för att kunna spekulera om det finns några socioekonomiska och/eller etniska aspekter som kan påverka informanternas svar. Tyvärr var det svårare än väntat att få tag på skolor som kunde tänka sig att ställa upp. Av den enkla anledningen att det enbart var två skolor som svarade, av de betydligt fler som tillfrågades, kom istället ovan nämnda intervjuer att genomföras.

Deltagarna vid intervjuerna gick alla i årskurs sex och var i tolvårsåldern. Valet av åldern på urvalsgruppen grundar sig i att studien ville undersöka tanke- och handlingsmönstren av emoji hos en generation som vuxit upp med språket och kan tala för ett oreflekterat användande av det. Forskning har dessutom visat att barn i tolvårsåldern börjar reflektera och modifiera sin uppfattning gällande exempelvis annorlunda utseende, hudfärg och det motsatta könet. I tidigare stadier, redan i treårsåldern, skapar sig barn en uppfattning av det som är annorlunda så som exempelvis kön, hudfärg och kroppstyp. Det är först i den så kallade ”guldåldern”, runt tolv år, som detta mynnar ut i tankar kring hur detta eventuellt skulle kunna påverka dem själva (Raundalen & Lorentzen 1995 s. 12-13). Då studien bland annat vill undersöka etnicitet och gestaltning av kön i emoji, var detta någonting som låg till grund för

valet av åldern på urvalsgruppen.

Riskerna som togs med denna åldergrupp, var att det kan vara svårare att få intervjun att handla om det specifika ämnesområde, då lika ”raka” frågor inte kundställas. Intervjuguiden som medtogs vid intervjuerna var därför åldersanpassade till inte för långa eller komplicerade frågor.

6.3. Genomförandet

Alla intervjuerna leddes av författaren till denna uppsats och inga andra vuxna närvarade i rummet.

Tanken med intervjuerna var ett öppet samtal kring emojis betydelse, användande och avslutningsvis de tillfrågade barnens reflektioner kring dess utseende. Till intervjuerna medtogs utskrivna bilder på alla emoji, samt förstoring på några utvalda som skulle diskuteras närmare. Detta gjordes så att även de som eventuellt inte känner till emoji skulle kunna delta i samtalet. Det visade sig att alla de som ställde upp visste vad emoji var och använde sig av dem i varierande utsträckning. Bilderna fungerade som ett hjälpmedel under diskussionen. En öppen intervjuguide medtogs – vilket följer som bilaga – för att kunna inleda samtalet, men förhoppningen var att de utifrån bilderna själva skulle diskutera med varandra, någonting som fungerade väldigt bra.

Samtalet hade en öppen intervjustruktur, där intervjuaren ville minimera sin roll som auktoritär vuxen och på så sätt undvika att styra deras svar. Intervjuerna genomfördes på barnens skola. Detta av praktiska skäl, men antagligen var det inte den bästa lösningen. Kvale skriver i boken *Den kvalitativa forskningsintervjun* att det är viktigt när en intervjuar barn är att vara medveten om sin auktoritära roll som vuxen. Det är lätt att barnen ser en vuxen som en lärare och tror att det finns ett rätt eller fel svar (Kvale 2013, s161f). Att intervjuerna genomfördes på deras skola, kan nog tänkas ha förstärkt denna upplevelse ytterligare.

Informanterna fick berätta hur de brukar kommunicera via emoji, och hur de tänker när de gör detta. Mot slutet diskuterades mer specifika frågor så som om det finns vissa emoji som bara tjejer, respektive killar använder sig av. Eller om de reflekterat över att alla emoji, med ett undantag, har hudfärgen vit.

Efter att intervjuerna genomförts transkriberades de i sin helhet. Med hjälp av valda teorier har resultatet analyserats och på så sätt försökt besvara de frågeställningarna som finns uppställda för studien. Ingående studier av emojis vokabulär utifrån Sapir – Whorf hypotesen, Pierce teckenlära och stereotypifiering har genomförts.

6.4. Etiska överväganden

Eftersom att informanterna är under 18 år har deras målsman skrivit under och därmed samtyckt till genomförandet av en inspelad och transkriberad intervju. Barnen är, och kommer förbli anonyma.

Då de är så pass unga försökte studien undgå att peka ut någon som eventuellt inte hade någon egen mobiltelefon, utan alla som ville, skulle kunna få vara med i samtalet. Detta var ytterligare en anledning till att bilder på emoji fanns med under intervjuerna. Det fanns heller inget krav på att de skulle äga en egen mobiltelefon eller dator, utan enbart att de skulle ha tillgång till en. Det visade sig att alla hade en egen mobiltelefon, vilket underlättade samtalet.

6.5. Studiens begränsningar

Detta är en kvalitativ undersökning, där barnen själva berättat hur de använder sig av emoji i sin vardag och vilken mening de fyller för dem. Studien har *inte* undersökt hur de verkligen gör detta, utan deras *uppfattning* om hur de gör det. Resultatet av denna studie svarar fortsättningsvis enbart för de individerna som deltog i intervjuerna.

Utifrån studiens teoretiska ramverk och intervjuerna kartlägger studien meningen med, och användningen av emoji för de intervjuade barnen. Dess större avtryck på samtiden eller analyser om dess eventuella påverkan på barnens identitetsskapande och kommunikationsmönster kommer därav lämnas öppet för vidare forskningsstudier. Studien aspirerar alltså inte att söka någon lagbundenhet utan istället vara en grundforskning för fortsatt forskning inom ämnet.

Vad gäller urvalet är det för begränsat och homogent för att kunna tala om någonting större, eller eventuellt jämföra om det finns någon skillnad mellan Stockholm och Göteborg. Av den anledningen

kommer ingen jämförelse göras, även om detta också hade varit en intressant aspekt. Båda intervjuerna ägde rum på liknande skolor som ligger i privilegierade närförorter till storstäder och där största andelen av eleverna, självklart med undantag, har hudfärgen vit. De medverkade barnen i denna studien, är alla vita. Det går också att kritisera det faktum att enbart tre intervjuer genomfördes, och vad kan det egentligen säga om verkligheten? Det begränsade och den liknande urvalsgruppen förklaras genom att detta är en kvalitativ studie där förståelse för ett nytt fenomen eftersöks.

De brister som finns med intervjuerna hade kunnat undvikas om en pilotstudie hade genomförts. Den första intervjun fick på ett sätt verka som en försöksstudie, även om dess resultat naturligtvis också analyserats och ligger till grund för analysen. Urvalsgruppen till den första intervjun var allt för heterogen. Grupper som är homogena och där personerna känner varandra sedan innan, och även tillhör samma kön fungerar ofta bättre för den här typen av samtal. Detta för att undvika viss form av hierarki som var påtaglig under den första intervjun och någonting som justerades till de två nästkommande intervjuerna. Till dem hade även fler frågor och diskussionsmaterial förberetts. I nästkommande kapitel följer resultatet från intervjuerna.

7. RESULTATREDOVISNING OCH ANALYS

I detta kapitel kommer resultatet från fokusgruppintervjuerna, med koppling till det teoretiska ramverket att redovisas. Förhoppningen är att fruktbara paralleller kommer att kunna dras vilket kan ligga till grund för fortsatt forskning. Texten är strukturerad efter de samtalsämnen och frågor som går att finna i intervjuguiden, vilka bygger på de frågeställningar som är ställda till denna studie. Resultatet bygger på empiri samt teoretiska tankar.

7.1. Beteckning av informanterna

Enligt tidigare redogörelse för barnens anonymitet följer en förklaring till hur de benämns i texten.

Fokusgrupp 1

Beteckning: Stockholm

Fyra tjejer, en kille - årskurs 6

M - tjej, L - tjej, V - tjej, S - tjej, L - kille

Fokusgrupp 2

Beteckning: Göteborg killar

Tre killar - årskurs 6

V - kille, P - kille, S - kille

Fokusgrupp 3

Beteckning: Göteborg tjejer

fem tjejer - årskurs 6

H - tjej, N - tjej, M - tjej, T - tjej, K - tjej

Totalt 13 informanter: nio tjejer och fyra killar.

Resultatet av intervjuerna presenteras efter en ”trattmodell” och i följd med de frågeställningarna som presenteras i kapitel tre. Detta kapitel är indelat i fem stycken där de första två behandlar forskningsfråga ett och två, där barnen alltså får berätta hur och varför de använder sig av emoji i sin digitala kommunikation. Det kom att handla om varierande användningsområdena samt de oskrivna reglerna som många av barnen menade att det fanns kring hur en får använda sig av emoji. I stycke nummer tre undersöks emojis uppbyggnad utifrån Pierce teckenlära. Hur kommer det sig att barnen

förstår var de olika bilderna betyder? I stycke fyra och fem diskuterar barnen gestaltningen av kön och etnicitet i emoji och besvarar på så sätt den sista forskningsfrågan. I dessa stycken kommer diskussionen föras om deras tankar om gestaltningen verkar påverka deras världsuppfattning utifrån Sapir – Whorf hypotesen. Styckesindelningen är gjord efter hur samtalet under intervjuerna tedde sig, men också för att besvara studiens frågeställningar i den ordningen som de är ställda. Utifrån de frågeställningar som ställts till studien kommer stycken från intervjuerna redovisas tillsammans med det teoretiska ramverket bestående av både tidigare forskning och teorier.

7.2. Hur använder sig barnen av emoji och vilken funktion fyller de i deras vardagliga kommunikation?

*

”Man använder dem för att uttrycka känslorna i smset”

Redan vid de inledande frågorna, om hur barnen i undersökningen kommunicera med varandra via sin mobiltelefon i sitt vardagsliv, började de prata om emoji. De berättade på varierande vis att emoji oftast används för att poängtera vilken känsla som var intentionen med exempelvis ett sms. H på skolan utanför Göteborg berättade att hon upplevde det som att det går att tolka en mening på två olika sätt. Genom att addera en emoji kan hon “visa om det är en glad eller ledsen mening”. Vissa av de tillfrågade barnen menade även att emoji möjliggör att visa sin personlighet där en av tjejerna i Stockholm berättade att hon brukar använda sig av en ananas efter alla hennes sms, eftersom hon tycker den är “festlig” (se bild 6). S i Göteborg berättade att han brukar skicka en emoji som ”skrattar tills den gråter” (se bild 7) efter allt han skriver. Detta eftersom han genom den visar att han är en person som har lätt för att skratta.

Bild 7: "Skrattar tills den gråter"

Bild 6: Ananas

P: Ja, det blir mycket mer personligt. Om jag typ skriver jag gillar dig, inget mer. Eller om jag skriver jag gillar dig och hjärta, hjärta, hjärta, massa hjärtan, då blir det mer personligt.

(Göteborg killar)

Många av de tillfrågade barnen uppvisade en oförmögenhet att uttrycka sina känslor enbart via de alfabetiska språken och emoji fyllde en funktion av att poängtera känslan av det meddelande som de

skickar. Alltså som ett förtydligande av meddelandet. Barnen menar även att emoji hjälper dem när de läser en text. Tjejerna utanför Göteborg berättade att emojis gör en text rolig och mer läsvärd:

M: Man kan ju skumma igenom texten först. Om det inte är någon gubbe kanske man inte har så stor lust att läsa den. Men om man ser att det är massa hjärtan då kanske man läser den snabbare.

(Göteborg tjejer)

Genom att addera hjärtan till en text förstår M att den handlar om någonting fint, roligt eller intressant och tycker att texten känns mer läsvärd. Emoji hjälper på så sätt henne att förstå intentionen med texten, och gör att hon hellre vill läsa den. Emoji verkar hjälpa barnen både när de skriver och läser meddelanden.

T: Det är bra för ibland när jag skickar ett sms, så kan jag inte uttrycka mig med orden. Då använder jag mig av emoji. Jag använder mycket dom där (rodnade emoji). Till exempel om jag skrivit något fel, då brukar jag säga ”ops”, och den smileyn.

(Göteborg tjejer)

S: Du kan ju inte, om du menar att texten är glad, uttrycka det genom sms, utan smileysar.

(Stockholm)

Med tanke på barnen i undersökningens låga ålder kan en ställa sig frågan hur mycket de använt sig av traditionellt skriftspråk innan de fick sin första mobiltelefon och på så sätt kom i kontakt med emoji. I och med detta kan en förstå varför det kan vara svårt för dessa barn att uttrycka sig utan emoji då det alltid varit en naturlig del av deras sociala kommunikation. Emoji både hjälper barnen när de ska formulera ett meddelande och då de läser ett, på ett annat sätt än för emoticonen (Park mfl 2013, Walther mfl 2001, Derk mfl 2008). Kommunikationen påverkas utefter de rådande kommunikationsmedel som finns, och Lebduska menar att dagens ledande uttryckssätt är de visuella där emoji är en del av detta (Lebduska 2014).

7.3. Oskrivna regler: vem skickar vad till vem, och varför?

*

“Man kan inte skicka en emoji till en främling”

Emoji verkade alltså i många anseenden vara viktigt för barnen. De diskuterade livligt hur de brukar använda sig av dem eftersom de är både “söta” och “fina”. Däremot verkade det som om det finns vissa förhållningssätt gentemot användandet. Barnen berättade att det ibland känns som om det finns *oskrivna regler* till hur en får och inte får använda sig av emoji. Flera av barnen berättade att en inte kan skicka emoji till främlingar, eftersom det lätt kan bli missförstånd. Att de måste tänka igenom vilka emojis som de kan skicka till vilka personer.

V: Ifall man vet vem det är, verkligen känner den ordentligt. I början, till exempel, det har kommit massa nya klasskompisar här, man ju inte bara skriva hej och ett hjärta, det blir ju helt konstigt. Det börjar med inga emojis alls och sen bygger man på.

(Göteborg killar)

Om du bryter mot dessa oskrivna regler menade en av pojkarna att:

P: Då jävlar! Nej, men alltså det händer ingenting med en. Men man har brutit mot en “internetregel”. Det är som att jag bryter mot lagen, utan att få ett straff.

(Göteborg killar).

De kom fram till att en emoji ofta kan tolkas på fel sett, någonting som en av pojkarna menade att han lärt sig genom “den svåra vägen”. De berättade om situationer då en, enligt de ”oskrivna reglerna”, inte kan använda sig av emoji och att det inte går använda när de bråkar.

Finns det någon situation då ni aldrig skulle använda er av emoji?

S: Seriösa kommentarer.

M: När man bråkar, på kik eller så, då kanske man direkt inte vill skicka en gubbe?

(Stockholm)

Om ni skulle vara jättesur på någon, ni har bråkat med någon kompis eller så, skulle ni kunna skicka den här då? (se bild 8 och 9)

V: Nej absolut inte, vad hemskt

P: Då måste man skriva något

Bild 8: Arg

Bild 9: Pistol

V: *Så att du förstår vad det är.*

(Göteborg killar)

Är du riktigt arg på någon, svarade alla barnen att de inte skulle skicka en ”arg emoji” eftersom att detta kunna uppfattas som allt för seriöst. Om de trots allt skulle skicka en ”arg emoji” var det nästan alltid tillsammans med en text, så att en i sådana fall kunde förklara vad de menar. De konstaterade att de trots allt vill ta upp ”bråk” och ”seriösa saker” i verkligheten. Om en emoji skickas ensam berättade barnen att det oftast handlar om någonting positivt. Till exempel om de tycker någon är snäll eller rolig. Då berättade många av barnen att de brukar skicka ett hjärta eller emojin som skrattar tills den gråter.

T: *Ibland känns det som, man tycker egentligen inte att någon är så fin, men så kanske man skickar ett hjärta, och det kanske man inte skulle säga om man träffade den i verkligheten. Utan det säger man bara för att vara snäll.*

(Göteborg tjejer)

Bild 10: Hjärta

En glad emoji kunde lättare skickas utan större eftertanke, medan en ledsen verkade ha större påverkan på de tillfrågade barnen och behandlades därför med större försiktighet. Oavsett verkade texten väga tyngre än en emoji för hur barnen väljer att tolka ett meddelande – och ansikte mot ansikte-kommunikation föredrogs vid allvarliga ämnen.

Bild 11: Gråtande, ledsen, arg

De två sista intervjuerna, där fokusgrupperna var indelade utefter kön kunde diskussionen gå längre om ett eventuellt differentierat användande mellan killar och tjejer. Utifrån diskussionerna verkade det som om emoji fyllde ungefär samma funktion och användes på samma sätt könen emellan: för att förtydliga känslor, visa att en tycker om någon eller att göra en text roligare och mer intresseväckande. Desto större skillnad fanns det däremot om uppfattningen av det andra könet. Tjejerna var överens om att killar antagligen inte skulle skicka hjärtan till sina kompisar (se bild 10).

M: *Bara om det är pojk- eller flickvän, killar skickar inte det till varandra.*

N: *Bara om det skulle vara pojkvän, pojkvän.*

M: *Om man är bög kanske. En pojke skulle inte kommentera så på en annan pojkes bild.*

Så ni tror att tjejer och killar skickar olika?

Alla: *Ja!*

(Göteborg tjejer)

H: *Det kanske är mest tjejer som använder emoji, killarna kanske håller känslorna inne, istället för att prata om det. När dom är arga eller så.*

(Göteborg tjejer)

Samma tjejer menar också att killar i större utsträckning använde sig av emojis som föreställer bollar, bilar och den svarta emoji som bär turban. En av killarna som är i samma ålder, och som går i samma klass på samma skola berättade om hur han brukar använda sig av emoji till sina kompisar:

P: *Om jag skickar till V skickar jag hjärtan, regnbåge, kaka.*

V: *Det skulle jag gjort till dig med!*

P: *Och till S: tummen upp, hjärta, regnbåge.*

(Göteborg killar)

Killarna fick samma fråga, om de tror att tjejer och killar skickar olika varpå alla svarade nej.

Den intervju som bestod av en grupp av fyra tjejer och en kille menade också att det inte fanns någon skillnad i hur killar och tjejer skickar, och att det visserligen inte finns några "tjejemojis" eller "killemojis" men samtidigt att det finns emojis som kan uppfattas som så.

V: *Det finns säkert såna som bara tjejer använder. Men dom flesta är så att alla kan använda dom. Men om det är någon som bara en tjej kan använda och inte en pojke. Då brukar de också lägga till någon som killar tycker är roligare att använda, och inte tjejer tycker är så kul.*

Skickar ni olika till killar och tjejer?

Alla: *Nej.*

(Stockholm)

Barnen i undersökningen menar att det finns oskrivna regler vad gäller användandet av emoji. Först och främst menade alla att en inte kan skicka emojis till främlingar, utan det är någonting som kommer med tiden i en relation. De kunde alla berätta om situationer som de kanske på något sätt brutit mot dessa regler, och att det på så sätt blivit missförstånd. Det handlade om allt i fråga om att de råkat skicka ett hjärta till någon av det motsatta könet, till att skicka en arg emoji, trots att de i själva verket inte var så arga som emoji:n signalerade. Det verkade som om de tillfrågade barnen använde sig av emojis på ett likartat sätt, men samtidigt skilde sig uppfattningarna av det motsatta könet. Det känns som en vedertagen myt i samhället att killar och män är sämre på att tala om sina känslor, frågan är om det verkligen stämmer. Det är intressant att tjejerna har en bild av att killar är sämre på att uttrycka känslor när killarna i undersökningen i själva verket uttrycker sin ömhet var dag till sina kamrater. Enligt genusforskaren Yvonne Hirdman föds killar och tjejer in i samhällets genussystem där det redan är definierat vad som är manligt respektive kvinnligt (Hirdman 2001). Kanske är killarna ännu så unga att de inte vuxit in i det kön som samhället givit dem av sämre känslomässig kommunikation eller så lever vi idag i ett mer jämställt samhälle med utrymme för även killar att tala om sina känslor.

7.4. Emojis många betydelser

*

”Den kan ju typ innebära fem olika betydelser”

Kontexten och vem som skickade en emoji spelade stor roll för hur barnen tolkade den och kunde utöver ett förtydligande, som tidigare nämnt, även skapa förvirring. Emoji är inte ord, utan betydelsen av dem varierade beroende på i vilken sammanhang de skickas i. En av killarna menade att den verkliga betydelsen av emoji:n som föreställer ett hjärta, eller en med ”hjärtögon” är att en är kär (se bild 12). Han menade att den betydelsen på många sätt har utvecklats över tid och att den idag går att använda vid många andra vitt skilda tillfällen. Hans tolkning av dessa emojis stämde inte överens med en annan pojke i gruppen:

P: *Det är så, den riktiga betydelsen av dom där två är ju att man är kär.*

S: *Är det?*

P: *Ja.*

S: *Shit!*

P: *Nä, men asså det är den riktiga betydelsen, men ingen använder den så. Förutom dom som*

Bild 12: ”kär” emoji

verkligen vill fråga chans typ.

(Göteborg killar)

De olika uppfattningarna av emoji handlar kanske många gånger om att de symboliserar, snarare än vad de liknar sin betydelse. Vedertagna emoticoner som :) :(, eller en emoji som exempelvis föreställer en tumme upp, är lätta för barnen att förstå antagligen för att de är vanligare i deras kommunikation. Vanligare än vad emojin med hjärtögon är. Tolkningen av mindre vanliga visuella bilder, som säkerligen mer än hälften av emojis vokabulär är, blir svårare då det inte finns någon tydlig beskrivning till vad de betyder och att dess betydelse inte är självklar till sitt utseende (Paulsson 2012).

Hur ser då relationen mellan olika emojis och dess betydelse för barnen ut? Symboliserar de någonting, eller är de miniatyrer och ikoner av verkliga ting, utifrån Pierce teckenlära? Många av de bilder som finns i emojis vokabulär är både avbilder och andra symboliserar olika känslor. Betydelsen av dem är beror på många saker, om en känner personen som en skickar till eller vad de resterande meddelandet innehåller. Alltså i vilken kontext som den skickas i (Gillespie & Toynbee 2006). Kanske är det så att i olika sammanhang, olika kompisgrupper kan det skapas konsensus kring vad en viss emoji betyder. Att det tillexempel för V på skolan i Stockholm förstod alla i hennes umgängeskrets att hennes ananas betyder festlig och eller att den var skickad från just henne. Hade istället några av killarna i Göteborg skickat samma emoji, hade antagligen betydelsen inte varit densamma. ”As ever, context is king” menar Lebduska (Lebduska 2014, s.5).

Utifrån Pierce teckenlära är det möjligt att urskilja att barnen ibland förstår emoji på två sätt – både som ikoner och symboler. Det finns dels den första betydelsen, det faktiska utseendet av exempelvis en ananas. Men många av emojis signalerar även en viss känsla, som bara är givet i en specifik kultur, eller vänskapskrets – exempelvis festligt. Betydelsen av långfingret och pekfingret formade som ett V betyder i en viss kontext fred, i en annan “victory” och kan i Storbritannien tolkas som förolämpande. Lika lite som flickan V:s ananas har att göra med någonting som är festligt, har ju egentligen “v-tecknet” med fred att göra (se bild 13). Men av den anledningen betyder det inte att de i vissa kontexter tolkas som så (Gillespie & Toynbee 2006). Av denna anledning skulle en kunna konstatera att många av emojis verkar som Pierce symboler för de tillfrågade barnen, eftersom att de beroende sin kontext för signalera rätt betydelse.

Bild 13: "v-tecknet"

P: Jag tänker, att varje gång jag ser en emoji så kan jag typ se den kan ju typ innebära fem olika betydelser. Den med, den med, allting! Alla är ganska lika. För alla förstärker det språket man vill prata om. Om jag säger hej till V, bara hej, då kan ju jag lägga till 15 olika emojis och då blir det mer skrattande och glatt. Fast det har olika betydelser. Om jag skriver hej till V och skriver den då kan han uppfatta det på ett annat sätt.

S: Han menar puss och skrattar så han gråter.

P: Jag till exempel om jag skickar "skrattar till jag gråter"-emojis, då kanske han tror att jag skrattar åt honom. Det är sånt, som jag brukar tänka: vilken ska jag välja?

(Göteborg killar)

Betydelsen av en emoji beror för de tillfrågade barnen på många saker. Vilken kultur de tillhör, eller i vilken kontext de befinner sig i. En emoji verkar kunna läsas av både som Pierce ikoner och symboler, då de många gånger både liknar någonting, avbilder någonting från verklighet – men att de i sin tur även signalerar en viss typ av känsla.

7.5. Varför ser de ut som de gör?

*

"Det finns också killar som målar naglarna och gillar och fixa sig och så"

Bild 14: Nagellack, hårklippning

Vad tycker de tillfrågade barnen om hur emojis ser ut, och påverkar dessa bilder hur de väljer att se på sin omgivning utifrån Sapir - Whorf hypotesen (Hussein 2012)? En av tjejerna på skolan i Göteborg konstaterade att det finns killar som gillar att fixa sig och måla naglarna, även om emoji inte har ett ord för det (se bild 14). Några av barnen menade fortsättningsvis att pojkar kan klä sig i klackskor eller vill bära läppstift, även om det inte finns någon emoji för det heller. H utanför Göteborg berättade att det självklart finns tjejer som är poliser, men att de flesta som hon ser är killar. Att representationen av poliser med könet man i verkligheten är så vanlig, att hon inte ens reflekterade över att emoji-polisen

också är en man (se bild 15).

Bild 15: Polis, brandman och sotare?

Polisen, brandmanen, alla är killar.

M: *Ja polisen är ju inte alltid pojke.*

H: *Av någon anledning är man så van vid att se det, att man inte ens tänker på det*

N: *Det kanske är svårt att göra dom med långt hår; eller något. Fast ändå.*

Men ni har inte tänkt på det?

Alla: *Nä, men jag använder inte dom.*

T: *Man ser ju inte så många, det finns ju såklart tjejer som är poliser och brandmän, men man ser inte så många. Och det heter ju såhär brandman och polismän. Och det är oftast killar när man ser dom. Det är säkert lika många, men jag tycker att när jag ser dom är det mest killar.*

K: *Och på dagis så säger nästan alla killar att dom vill bli brandman, polis.*

H: *Man ser ofta att det är killar är dom yrkena. Sen men brandman är det ju lite svårt för tjejer, för dom inte har dom musklerna. Men det är ett undantag. Det är skillnad på polis, det kan ju också en tjej bli. Men det är oftast killar som visas.*

(Göteborg tjejer)

Emoji är små bilder som barnen många gånger förstår betydelsen av eftersom de påminner om verkliga ting, på det sätt som Pierce menar att ikoner gör. Emojin som förställer en hund, uppfattar barnen som just en hund för att den påminner om en sådan. Likaså gäller för katten, gaffeln eller bilen. De är *ikoner* av verkliga ting. Med detta sagt inte förstådda utav alla, eftersom vissa av de bilder som finns i vokabulären till emoji är knutna till Japan, exempelvis vissa maträtter. Som tidigare nämnts fungerar emoji många gånger både som ikoner och symboler. Detta eftersom de förutom den uppenbara betydelsen av exempelvis en tumme upp, även signalerar en specifik känsla. Det verkar utifrån de tillfrågade barnen som om emoji även inom vissa kontexter kan signalera maskulinitet och femininitet.

P: *Jag tror att det är lite väl centrerat till vilka som är "tjej-" och "killemojis", för att även om det inte finns några så kanske man känner "jag skickar den"...*

V: *Det kan beskriva sin personlighet*

P: *...det är inte kul att bli retad för att man hela tiden skriver en emoji. Alltså den rosa handväskan där nere, det är lite konstigt. Varför kan den inte vara blå? Där är en blå klänning, det är samma*

med paraplyt och med läppstiftet.

(Göteborg killar)

V: *Titta, det är ju mer "tjejsaker" här. Fast det finns ju inte, vi kan ju också ha det. Man skulle kunna komma hit till skolan med klackskor och klänning som pojke. Och tjejer kan gå med jeans, och det tror man är en "killsak". Men alltså borde inte vi kunna gå med klänning då? Man har typ bestämt att ifall man är pojke ska man ha jeans och sådant.*

(Göteborg killar)

Bild 16: Handväska, klacksko, läppstift

Av den enkla anledningen att paraplyt, läppstiftet och handväskan är rosa, ansåg V att dessa emojis är "tjejsaker" (se bild 16). Som han själv konstaterar hade de ju lika gärna kunnat ha färgen blå, lika gärna som killar också kan använda dessa annars ansedda "kvinnliga attribut". P menar att vissa emojis är cementerade till vilket kön som en bär. Att det gör det svårare att använda sig exempelvis den rosa handväskan eller läppstiftet, eftersom att han är en kille. Utifrån Pierce teckenlära symboliseras feminitet genom färgen rosa. På samma sätt som tummen upp i västerländsk kultur hör samman med någonting positivt, får färgen rosa P att i mindre mån använda sig av emojis som är rosa. Den rosa färgen är kulturellt betingat som någonting feminint (Gillespie & Toynbee 2006).

Utifrån exempelvis yttre attribut menar Richard Dyer att människor delas in i typer, och på så sätt stereotypifieras. På samma sätt som symbolen av den nagellacksmålade kvinnan i emoji verkar som en symbol för just en kvinna som målar naglarna kan det också ses som en stereotyp för hur kvinnor representeras i visuell kommunikation (Hall 1997). Det rådde ingen tvekan hos barnen över att de emojis som bär rosa kläder är kvinnor, antagligen eftersom att det oftast är så de är vana att se dem. Enligt Anja Hirdman, har repetitiva framställningar förmågan att normalisera saker och ting, samt att upprätthålla maktstrukturer och hierarkier i samhället (Hirdman 2008) någonting som kan svara för varför P inte använder sig av emojis med färgen rosa. Den fokusgrupp som bara bestod av tjejer fick frågan om de tycker att tjejer och killar ser ut så som emoji visar där de gav ett enat svar nej.

H: *Det finns också killar som målar naglarna och gillar och fixa sig och så.*

(Göteborg tjejer)

Killarna konstaterade att på det sätt som emoji representerar kvinnor och män handlar om könsdiskriminering och menade att det inte alls är så det alltid ser ut i samhället.

P: Jag måste säga att det är lite elakt att det är en tjej med rosa tröja och en pojke med blå tröja.

S: Det är vanlig könsdiskriminering. Det kommer ta lång tid innan världen ser killar och tjejer jämställda. Även om det finns sådana där lagar på det.

(Göteborg killar)

Bild 17: Pojke och flicka

Emoji är begränsande för barnens verklighetsuppfattning, utifrån Sapir- Whorf hypotesen, i den mån att de är så invanda i att exempelvis färgen rosa är kopplat till en feminitet. Antagligen eftersom att de ständigt matas med den bilden. Samtidigt uppvisar barnen på många sätt att de kan se bortanför de bilder som emoji innehåller. Emoji reproducerar uppfattningar om kön, vad som är typiskt feminint och maskulint men påverkar inte barnens verklighetsuppfattning. Lebduska har på många sätt rätt; emoji uppehåller en både och position (Lebduska 2014, Hirdman 2008, Hussein 2012).

7.6. Etnicitet

*

”Jag tänker på en mardröm när jag ser den. Det var en mardröm jag hade en gång när jag var liten. Det var ett monster som var chokladbrun som hade någon konstig hatt, som liknade den och skrämde mig jättemycket när jag var liten”

Bild 18: Svart man med turban

Samma tjej som berättade om en mardröm som hon associerade med den svarta emoji (se bild 18), var också den enda som under intervjuerna reagerade på att alla emojis, med ett undantag, bär hudfärgen vit. Resterande gjorde inte denna slutsats, men förstod och diskuterade det, då det poängterats.

H: *Men vad jobbigt för dom (svarta – författarens anmärkning), för alla är ju ljushyade. Alla gubbar förutom den är ju ljushyade. Alla dom som springer, och armarna och händerna – allt är ju ljus!*
Det är knappt någon mörk.

(Göteborg tjejer)

H: *Lite tråkigt, för dom som är mörkhyade. Typ nu skickar jag en tumme upp, men de är ju inte deras tumme upp. För vi kan ju ändå tänka oss att det är våra händer vi skickar. Det är jag som springer.*

N: *Man kan ju skicka en bild på sin tumme.*

(Göteborg tjejer)

Bild 19: Pojke springer, hand gör tummen upp

För vissa av barnen finns det alltså en viss form av identifiering bland emoji. En av tjejerna “skriver under” med en ananas, en annan med hjälp av ett lila hjärta. Det fanns även för vissa en form av identifikation med emojis som är mer mänskligt utformade. En av pojkarna identifierade sig med pojken som bär blå tröja (se bild 17) och H tänker sig som sagt att det är hennes egen tumme hon skickar då hon använder sig av den emoji som föreställer en vit tumme (se bild 19). H har hudfärgen vit. Tummen upp, tummen ner, ett fredstecken – det finns alla möjliga konstellationer av emojihänder (se bild 3). Oftast är det först efter en tids reflektion och användande slående hur vita de är. Majoriteten och normen av att vad som representeras i Svenska medier, i alla dess former, är just vita människor. Detta kan förklara varför barnen i undersökningen som alla är vita, inte reflekterat över att det är den rådande hudfärgen även i emoji. Samtidigt är Sverige ett mångkulturellt samhälle och där debatten kring integration är central. Japan är ett förhållandevis homogent land där enbart 1,5 % tillhör en utländsk etnicitet (Japanexperterna 2013). Då emoji har kommit att bli ett nationslöst kommunikationsmedel är det deras preferenser var gäller exempelvis hudfärg som speglas på dess använde runt om i världen, och hade antagligen inte sett likadant ut om dess upphovsmakare var från USA där spridningen av etniciteter är betydligt större.

Det visade sig att det var få av de tillfrågade barnen som själva använde sig av emojin med turban. De berättade hur människor i deras omgivning brukar använda sig av den svarta emojin.

Vad tycker ni om den här då? (Se bild 18)

V: Rasistiskt!

S: Den är inte rasistisk, jag använder den.

V: Jo det är den, för vissa.

P: I vissa sammanhang kan den vara rasistisk. Typ om jag skriver "jag hatar dig" och en sån efter.

Brukar du göra det?

P: Ibland. "Hatkommentarer" kan verkligen ta till den emot folk. Jag är inte brun, jag är inte mörk-, fast vissa jag har sett som är lite mörka har fått sådana och man tar väldigt illa upp då. Och det är lite fel att den, gubben kan gärna vara där fast man kan ju inte lita på vad man skriver efter.

(Göteborg pojkar)

V i Stockholm berättade att hennes kompisar brukade använda sig av den svarta emoji när de ska vara roliga, eftersom att den ser rolig ut. E, också i Stockholm, menade att hon aldrig skulle använda sig av den eftersom att den "representerar olika kulturer" och frågade sig själv när hon skulle ha användning för den.

Alla de emojis som avbildar människor skulle kunna beskrivas som stereotyper i den betydelsen att de genom förenklingar av utseendet hos människor ska representera olika *typer* av människor. Då det enbart finns en svart emoji, exkluderas den från de annars vita emojis. Genom barnens tanke och användningsmönster finns även där ett form av exkluderande av den svarta emoji. De menar att den signifikant sticker ut från de andra och används på ett annorlunda sätt än resterande (Said 2009, Hall 1997).

Visuella representationer har förmågan att fixera normer och preferenser i samhället, att skapa ett *vi* och ett *dom*. Där "vi" är det som är normen i samhället och i detta fallet en vit (man) och där den svarta mannen iförd turban sticker ut från just denna norm (Hirdman 2008). De flesta av informanterna hade inte reflekterat över att händerna och de emojis som föreställer människor, med ett undantag, är vita. Men de berättade om deras användningsområden, eller anledningen till att de inte använder sig av den emoji som föreställer en svart man med turban. Många gånger användes den som ett skällsord, eller i "hatkommentarer". Andra menade att de skulle ta illa upp om någon skickade den, en annan associerade den med en mardröm hon haft då hon var yngre. Alla de tillfrågade barnen är vita och kan på så sätt

identifiera sig med resterande emojis, liksom de tankemönster som H har. Deras handlings- och tankemönster kring den svarta symbolen känns på ett sätt som ett exkluderande. De vita symbolerna, händerna och människorna är normen för hur en emoji ser ut. Likaså är barnens vita hudfärg normen för all typ av visuell bildkultur. Den svarta emoji tillhör inte denna norm, utan är undantaget, den som sticker ut, och genom sina yttre attribut har stereotypifieras och tillhör det ickenormativa (Hall 1997). Går det även då att utifrån Dyers resonemang tillskriva den svarta emoji epitetet, eller placera in i gruppen, "dom" ?

8. SAMMANFATTANDE SLUTDISKUSSION

I detta kapitel kommer svaren till studiens forskningsfrågor att besvaras för att sedan landa i en djupare diskussion och förslag fortsatt forskning.

(1) Hur resonerar barnen i undersökningen om sitt användande av emoji i digital kommunikation? (2) Vilken funktion fyller emoji för barnen?

Hur barnen använder sig av emoji, och vilket syfte de fyller för dem, verkade på många sätt vara relaterat. Av denna anledning besvaras frågeställning ett och två tillsammans. Utifrån ovanstående resultat går det att urskilja runt fyra stycken funktioner för användandet av emoji hos barnen. Oberoende av kön använder sig barnen av emoji för att (1) poängtera vad de verkligen menar i ett sms, (2) uttrycka känslor och tankar som de utan emoji inte känner sig förmögna att göra, (3) visa sin personlighet samt (4) att göra en text mer läsvärd och intresseväckande. Dessa funktioner och användandet förhåller sig, enligt de tillfrågade barnen, till *oskrivna regler*. Dessa regler handlade bland annat om att du inte kan skicka emojis till främlingar, utan du måste känna personen som du skickar till. En av killarna menade att om de bröt mot dessa regler vore det som om du bröt mot lagen utan att få ett straff.

Vikten av att känna den person som du skickar till handlar om att det lätt kan bli missförstånd och att en mening ofta kan tolkas på två olika sätt. Genom att addera en emoji menade barnen att de kunde poängtera vilken känsla och betydelse som var intentionen med det skickade meddelandet. Även en emoji kunde ha olika betydelser beroende på vem som skickade och i vilket sammanhang, vilket ytterligare förstärkte att barnen menade att de behövde känna personen som de skriver emojis till.

På ett sätt verkade det som om emoji både kan betyda väldigt mycket och uppfattas som väldigt seriöst, då de flesta av barnen var noga med att inte skicka en "arg emoji" då de var arga eller ledsna på någon. Samtidigt konstaterade de att emoji är oseriöst. Att de ibland skickar hjärtan till personer som de i verkligheten aldrig skulle uttrycka samma känslor för. Vissa av barnen menade att om emoji ska tolkas seriöst bör de gärna komma i samband med en text. Något som går hand i hand med den forskning som finns kring emoticonen, att det är texten som väger över den slutgiltiga tolkningen av ett

meddelande (Walther & D'Addario 2001). Sammanfattningsvis beror naturligtvis användandet och syftet av emoji på den specifika individen och i vilken situation det rör. Som alltid *är* kontexten bland de viktigaste faktorerna (Lebduska 2014).

(3) Reflekterar de tillfrågade barnen över representation och gestaltning av kön och etnicitet i emoji?

Vad gäller om barnen reflekterar över gestaltningen av kön och etnicitet, som är studiens tredje forskningsfråga, blir svaret även här att det beror på individ till individ. Ett av de tretton tillfrågade barnen kommenterade under intervjuerna att det utav de mänskligt utformade emojis enbart finns en med hudfärgen svart. De resterande barnens tankemönstren kring den svarta emoji var sammantaget negativa. För barnen stack den emoji ut från de resterande och användes bland annat då de ville vara elaka mot någon, eller om någonting var extra roligt – då den enligt många av barnen såg just rolig ut. Deras tankemönster kring den svarta emoji verkar exkluderande och enligt teorier om ett exotifierande av någonting som är signifikant annorlunda från en vithetsnormen (både på barnen och i emoji) (Said 2009).

Många av barnen konstaterade att så som kvinnorna och männen i emoji ser ut, ser de inte ut i verkligheten, och många menade att detta även var fel. En gick så långt och sa att emojis vokabulär handlar om “vanlig könsdiskriminering” och att användningsområdet kring de olika emojis känns cementerade till om du är kille eller tjej. Utifrån Pierce teckenlära ställdes vid analysen av intervjuerna frågor rörande om emoji är ikoner eller symboler. Är de kvinnliga rosa emojis ikoner av verkliga ting i samhället, eller handlar det om att de symboliserar någonting feminint genom exempelvis den rosa färgen och att dessa konventioner är så djupt inrotade i dem, och att de tillfrågade barnen inte reflekterar över det.

8.1. Slutdiskussion

Utifrån ovanstående resultatredovisning poängterar denna studie ytterligare vikten av fortsatt forskning rörande emoji. Emoji är viktigt för de tillfrågade barnen. I takt med att läs och skrivkunskapen bland svenska barn sjunker, verkar just de här barnen hitta nya sätt att kommunicera på. Emoji hjälper dem att uttrycka sig på ett sätt som de utan bilderna inte känner sig förmögna att göra. Kanske är det för att

barnen är uppvuxna med emoji och att de på så sätt inte kan se sin kommunikation utan visuella tillämpningar som emoticoner och emojis har att erbjuda. Alltså kan de inte se sin kommunikation utan detta språk, medium eller fenomenet - emoji. Våra kommunikationsmönster förändras i takt med de redskap vi har att nyttja. Lebduska menar att då skrivkonsten utvecklades och sedermera även boktryckarkonsten förändrade det dåtidens människa. Samma tendenser, fast på ett annat sätt går att se utifrån denna studien då barnens kommunikationsmönster ser annorlunda ut gentemot tidigare generationer. För att återgå till syftet med denna studie vilket är att undersöka vilken funktion och hur användandet av emoji ser ut för de tillfrågade barnen verkar det fungera som ett komplement till traditionellt skriftspråk. Kanske har det att göra med att barn idag är sämre på att skriva, samtidigt har de anammat ett annat uttryckssätt än vad någon tidigare generation har gjort.

Fortsättningsvis ville denna studie undersöka hur barnen reflekterade till de homogent etniska framställningen av kön i detta språks vokabulär genom hypotesen om att det språk som en talar fixerar ens världsbild och hur en är förmögen att uttrycka sig. Det går inte att applicera Sapir Whorf hypotesen på emoji och säga att de olika bilderna skulle fixera och påverka hela barnens världsuppfattning. Dels för att emoji inte är deras första språk, utan sista och de på så sätt känner barnen till andra typer av ord och gestaltningar. Samtidigt går det inte att bortse från att emoji verkar påverka hur barnen kan och väljer att uttrycka sig. Färgen rosa var så starkt förknippat med feminitet att några av pojkarna tvekade över att använda sig av emojis med den färgen, och utan att frågan ställts poängterade de att killar *också* kan ha på sig klackskor och läppstift i verkligheten. Det verkar som om samhället och emoji säger någonting annat. Emoji begränsar inte de tillfrågades världsuppfattning, men fixerar normer och preferenser rörande kön och dess olikartade attribut.

De kan alltså se bortanför gestaltningar av kön och etnicitet i den mån att de ifrågasätter det. Samtidigt är det gestaltningar som de är så vana vid, att de inte vid första anblick reflekterar över dem. Diskussionen om den svarta emojin med turban kom att handla om varför de inte skulle använda sig av den. Att den för många associerades med någon utstickande, extra rolig och användes när de skrev en "hatkommentar". Den associerades med någonting negativt, och icke eftersträvansvärt och används på ett annorlunda sätt än resterande emojis. Den stack ut från resterande emojis och tillhörde inte den förespråkande normen av vit hudfärg.

8.2. Förslag på fortsatt forskning

Samtidigt som undersökning efter undersökning presenteras om barns bristande förmåga att läsa och skriva växer ett nya kommunikationsmedel fram. Emoji är ett av dessa, och utifrån ovanstående studie verkar mobilspråket hjälpa barn att uttrycka sig på ett sätt som de inte känner sig förmögna att göra i text. Med emoji erövrar barnen i den här undersökningen ett språk med ord av mångtydiga betydelser och förhållningssätt. En kan ställa sig frågan om en tolvårig pojke för 30 år sedan, för hand, skulle skriva kärleksförklaringar till en nära kamrat på det sätt som pojkarna i denna undersökning berättar att de gör dagligen. Språket emoji verkar för barnen vara synonymt med ett känslouttryck. Emoji är för barnen en öppning för mer känslomässig kommunikation och ett språk som faktiskt fungerar, när deras ord inte räcker till.

Självklart kan det ses som oroande att barn idag inte läser böcker och har svårt att kommunicera i skrift. Samtidigt påvisar denna uppsats vikten av en djupare förståelse av detta fenomen för att i sin tur kunna se vilka möjligheter det har att erbjuda. Kvalitativa undersökningar inom generell språkforskning bör specificera sig mot emoji – det är ett språk och kommunikationssätt bevisligen här för att stanna.

9. KÄLLFÖRTECKNING

9.1. Tryckta källor

- Björling, Sanna. (2012) Datorerna får svenska barn att läsa sämre. (Elektronisk) *Dagens Nyheter*. Tillgänglig: <<http://www.dn.se/kultur-noje/datorerna-far-svenska-barn-att-lasa-allt-samre/>> (Hämtad: 2015-01-06)
- Brownlee, John. (2014) Where do Emoji come from?. (Elektronisk) *Fast Company*. Tillgänglig: <<http://www.fastcodesign.com/3032434/where-do-emoji-come-from>> (Hämtad: 2014-11-06)
- Burke, Kerry, Wanger Meg. (2014) People all over the world want to have emoji that reflect more human diversity': Black characters may be included in latest update. (Elektronisk) *New York Daily News*. Tillgänglig: <<http://www.nydailynews.com/news/national/emoji-include-black-characters-latest-update-article-1.1998431>> (Hämtad: 2015-01-06)
- Carnie Mellon University. (2014) "Smiley is Quarter Century Young" (Elektronisk) Tillgänglig: <<http://www.cmu.edu/homepage/beyond/2007/summer/happy-25th-emoticon.shtml>> (Hämtad 2014-11-20)
- Derks, Danntje, Bos, Arjan, von Grubkow, Jasper. (2008) "Emoticons and Online Message Interpretation" i *Social Science Computer Review*, volym: 26, nummer: 3.
- Forsman, Michael. (2014) *Duckface/stoneface – ungas onlineaktiviteter ur ett genusperspektiv*. Stockholm: Statens medieråd.
- Gillespie, Marie & Jason Toynbee. (2006) *Analyzing Media Texts*. Maidenhead: Open University Press.
- Goldfield, Hanna. (2012) I heart emoji. (Elektronisk) *The New Yorker*. Tillgänglig: <<http://www.newyorker.com/culture/culture-desk/i-heart-emoji>> (Hämtad: 2014-10-30)
- Hall, Stuart. (red.) (1997) *Representation. Cultural representations and signifying practices*. London: Sage.
- Hirdman, Anja. (2008) *Den ensamma fallosen: mediala bilder, pornografi och kön*. Stockholm: Atlas.
- Hirdman, Yvonne. (2001) *Genus – om det stablas föränderliga former*". Lund: Liber AB.

- Hussein, Basel Al – Sheikh. (2012) ”The Sapir- Whorf hypothesis today”, i *Theory and Practice in Language Studies*. Volym: 2, numer: 3.
- Japanexperterna. (2013) ”Japan” (Elektronisk) Tillgänglig:
<<http://www.japanexperterna.se/artiklar/japan>> (Hämtad: 2015-01-06)
- Kvale, Steinar. (2009) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur.
- Lebduska, Lisa. (2014) ”Emoji, Emoji, What for Art Thou?”, i *Harlot: A Revealing Look at the Arts of Persuasion*, numer: 12.
- Livingstone, Sonia. (2009) *Children and the Internet*. England: MPG Book groups.
- Marsden, Rhodri. (2013) More than words: Are Emoji Dumbing Us Down or enriching our communication?. (Elektronisk) *The independent*. Tillgänglig:
<<http://www.independent.co.uk/life-style/gadgets-and-tech/features/more-than-words-are-emoji-dumbing-us-down-or-enriching-our-communications-8610767.html>> (Hämtad: 2014-11-06)
- Park, Jaram, Fink Clay, Barash, Vladimit och Cha, Meeyoung (2013) ”Emoticon Style: Interpreting Differences in Emoticons Across Culture” i *Proceedings of the Seventh International AAAI Conference on Weblogs and Social Media*.
- Paulsson, Linda. (2012) ”Att använda och förstå smileys :-)”. Göteborg: Göteborgs universitet. Institutionen för svenska språket, kandidatuppsats.
- Poli, Siduri. (2014) Hur emojis tog över världen – eller iallafall vårt sätt att kommunicera. (Elektronisk) *Nöjesguiden*. Tillgänglig: <<http://nojesguiden.se/artiklar/hur-emojis-tog-over-varlden-eller-iallafall-vart-satt-att-kommunicera>> (Hämtad: 2014-11-06)
- Popovich, Nadja. (2013) Fred Benenson: the man who translated Moby Dick into emoji. (Elektronisk) *The Guardian*. Tillgänglig: <<http://www.theguardian.com/culture/2013/dec/11/fred-benenson-status-update-emoji-dick>> (Hämtad: 2014-12-15)
- Raundalen, Magne och Lorentzen, Gustav. (1995) *Barn och rasism*. Lund: Studentlitteratur.
- Said, Edward. (2009) ”*Introduktion to Orientalism*”. Thornham mfl. (red) Media Studies, Edinburgh: Edinburgh University.
- Statens medieråd. (2013) *Ungar & medier 2012/13*. Stockholm: Statens medieråd
- Turkle, Sherry. (2006) ”Always on/always on you: the tethered self”, i *Handbook of mobile communication studies*. Cambridge, MA: MIT Press.
- Walther, Joseph B and D'Addario, Kyle P. (2001) ”The Impacts of Emoticons on Message Interpretation in Computer-Mediated Communication” i *Social Science Computer Review*. Volym: 19, numer: 3.

10. BILAGA

10.1. Intervjuguide

Presentera mig.

Jag vet inte hur mycket era lärare har berättat om den här intervjun. Men det kommer som sagt handla om hur ni pratar med varandra via mobiltelefoner och datorer. Ni behöver inte ha en egen mobiltelefon eller dator, men jag antar att ni alla ibland använder en sådan(?).

Det här är en fokusgruppintervju, det betyder att det är mer som ett samtal. Jag vill gärna att ni diskuterar de frågor jag ställer mellan er. Vi kommer att hålla på ungefär en halvtimme. Det är ni som är experterna här, så era svar är superviktiga och det finns inga rätt eller fel. Jag har förberett några ämnen, några bilder, som jag vill att ni ska diskutera. Min roll är att leda samtalet och ställa följdfrågor beroende på vad ni berättar för mig.

Samtalet kommer att spelas in, för annars kan det bli svårt att minnas vad ni säger. Era svar kommer att användas till en uppsats som jag skriver. Era namn, och er skola, kommer inte att vara med i uppsatsen – så ni behöver inte vara oroliga om ni säger någonting pinsamt.

Vill någon av er avbryta intervjun är det bara att säga till. Har alla tillstånd från er målsman?

Nu kommer jag att sätta igång bandspelaren, känns det ok för alla?

Frågor:

Har alla ni tillgång till en dator eller mobiltelefon? *Kan vara på skolan eller i hemmet.*

Medieprofil:

Tänkte att vi kunde ta en runda, där ni var och en får presentera er. Säg era namn så att jag kan identifiera era röster.

Berätta hur en vanliga dag ser ut, vad gäller mobil- och datoranvändande. Från att ni vaknar till att ni går och lägger er:

- *Vad använder ni främst mobiltelefonen eller datorn till?*
- *Berätta hur mycket ni använder en mobil/dator? Även under skoltid?*
- *(När fick ni er första mobiltelefon? Fanns det något krav från era föräldrar då?)*

Äger ni en egen mobil eller dator?

- *Hur mycket pratar ni främst med era kompisar och familj via dator/mobil? Hur mycket och hur ofta?*

Emoji:

Vad tycker ni om de här? Använder ni dom här?

(lägg fram bild 1-3)

Runda: vad tänker ni främst på när ni ser dom här?

Tycker ni om det?

När skaffade ni det?

Vilka använder ni mest?

När skickar ni dom?

Runda:

Har ni någon situation när ni alltid använder er av emoji?

Har ni någon situation då ni aldrig skulle använda er av emoji?

Hur:

Hur brukar ni använda er av emoji?

Skickar ni dom tillsammans med text eller utan?

Vilka brukar ni främst använda er av?

Använder ni dom när ni säger vad ni gör?

Använder ni dom ibland för att ersätta ord?

Minns ni någon gång det har blivit något missförstånd? Skickat fel eller så.

Hur använder ni dom?

Vad tycker ni om dem?

Tycker ni dom är fina?

När brukar ni använda er av vilka?

Känslor:

Runda: Har ni någon situation ni minns där ni blivit extra glad eller ledsen för någon emoji som någon skickat?

Visa en bild på hjärtat och kärleksemoji

- Vad tycker ni om dom här?
- När använder ni er av om här?
- Skulle ni bli glada om ni fick dom här?
- Brukar ni själv skicka dom när ni är glada eller kära i någon?

Visa bild på pistol och sur emoji

- Och dom är då? Vad tycker ni om dom?
- Använder ni dom?
- När ni är sura?

Tycker ni att man kan visa känslor genom emoji? Brukar ni visa känslor med emoji?

Om ni är arga på någon, skickar ni emoji då?

Om ni är glad på någon, skickar ni emoji då?

”kill” och ”tjej”:

Visa bild på de rosa emojiikonerna?

Vad är det här för ikoner? När använder ni dom här? Vem föreställer dom?

Visa bild på blå ”kill” emoji

Vad är det här för ikoner? Vem föreställer dom här?

Varför tror ni jag visade upp dom här olika ikonerna? → Finns det typiska tjej-emojis och kill-emojis? Vilka? Och på vilket sett? När skulle ni inte använda era av dom? Skickar tjejer och killar olika? Är det några ni aldrig skulle använda? Vad tycker ni om skillnaden på hur tjejerna och killarna ser ut?

Är det några emoji som ni saknar? Vilka skulle ni vilja ha istället?

Vilken är er favorit-emoji? Är det någon som ni känner ser ut som er?

Sammanfattande diskussion

Kan ni sammanfatta varför ni använder er av emoji?

Hur använder ni dem?

Vad ni tycker om dem?

Hur en *inte* använder sig av emoji?

Etnicitet

Visa bild på händer

Vad tycker ni om de här händerna?

Visa bild på turban-gubben

Vad tycker ni om den här? När använder ni den här? Vem är det här?

Har ni tänkt på att alla emojis har hudfärgen vit?

- vad tycker ni om det?

Är det någonting ni vill tillägga?

Nu stänger jag av inspelningen och intervjun är slut.

Tack så mycket!